

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyně Mgr. Lucíí Trejbalovou ve věci

žalobkyně: X
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. Janem Švarcem
sídlem Vodičkova 695/24, Praha 1

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2021, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě dne 18. 10. 2021 se žalobkyně domáhá přezkumu shora označeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Liberci (dále „úřad práce“) ze dne 9. 7. 2021, č. j. X.

2. Tímto rozhodnutím úřad práce zamítl žádost žalobkyně ze dne 31. 5. 2021 o dávku pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí podle § 49 odst. 5 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Úřad práce dospěl k závěru, že žalobkyně nedoložila doklady požadované výzvou doručenou dne 15. 6. 2021, vyzvednutou dne 25. 6. 2021, proto byla žádost zamítnuta.
3. V napadeném rozhodnutí žalovaný s rozhodnutím úřadu práce souhlasil. Konstatoval, že výzvě byla žalobkyně upozorněna na povinnost doložit požadované údaje do 8 dnů, a byla poučena, že při nesplnění povinnosti může být dávka nepřiznána. Žalobkyně žádný z požadovaných dokumentů nedoložila, ani jiným způsobem úřad práce nekontaktovala. Podle žalovaného byla žalobkyně řádně ve výzvě upozorněna, jaké konkrétní podklady je třeba k vyhodnocení žádosti doložit a byl jí k tomu poskytnut dostatečně dlouhý termín. Úřad práce postupoval v souladu se zákonem, když žádost o dávku zamítl z důvodu, že žalobkyně nedoložila skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši či výplatu.
4. Žalobkyně namítala, že úřad práce jí nedal před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí dle § 36 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Pokud žalovaný z tohoto důvodu nezrušil prvostupňové rozhodnutí, zatížil řízení vadou způsobující nezákonnost rozhodnutí. Žalobkyně dále namítala, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné. Žalovaný jako důvod zamítnutí dávky uvedl pouze, že žalobkyně nedoložila skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku. Nespecifikoval ale, jaké konkrétní skutečnosti neměla doložit. Proto žalobkyně nemůže uvést žádné relevantní žalobní body. Za relevantní specifikaci důvodů pro zamítnutí odvolání nemůže být považován výčet nedoložených dokladů v rekapitulační části rozhodnutí. Pokud by snad mělo jít zároveň o jednotlivé nedoložené skutečnosti, žalobkyně namítala, že tyto skutečnosti doložila v řízení o žádostech podaných v únoru 2021.
5. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že úřad práce vyzval žalobkyni, aby doložila skutečnosti rozhodné pro nárok, které ve výzvě rozepsal. Žalobkyně na výzvu nereagovala, úřad práce proto žádost o dávku zamítl pro nesplnění výzvy ve smyslu § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Úřad práce nemohl rozhodnout jinak, neboť na základě podané žádosti nemohl posoudit, zda žalobkyni nárok na dávku vznikl, když neměl ověřeny ani základní skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku. Žalovaný odmítl námitku, že požadované skutečnosti žalobkyně doložila v řízení o žádostech podaných v únoru 2021, jako nedůvodnou. K námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí poznamenal, že ve výzvě a rozhodnutí bylo uvedeno, které skutečnosti žádal úřad práce osvědčit a důvodem zamítnutí dávky je právě neosvědčení těchto skutečností. Šlo o případ, kdy žalobkyně na výzvu vůbec a nepředložila žádný z požadovaných dokladů. K námitce porušení § 36 správního řádu žalovaný odkázal na § 74 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Úřad práce nejednal v rozporu se zákonem, rozhodoval na základě podané žádosti žalobkyně. Z uvedených důvodů žalovaný navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů, v souladu s dispoziční zásadou ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s., kterou je správní soudnictví ovládáno, přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, dle § 75 odst. 1 s. ř. s.

7. Soud vycházel z následujících rozhodných skutečností:
8. Dne 31. 5. 2021 podala žalobkyně žádost o opakovanou dávku pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí. Dne 15. 6. 2021 zaslal úřad práce žalobkyni výzvu č. j. X, aby k podané žádosti doložila údaje, které konkrétně specifikoval. Dále bylo žalobkyni sděleno, aby uvedla všechny osoby, které s ní byt užívají, v tomto směru aby požádala o změnu prostřednictvím formuláře hlášení změn, kam by dceru X a X zahrnula do okruhu společně posuzovaných osob. Mimo jiné byla upozorněna, pokud s ní X nesdílí společnou domácnost, aby doložila dohodu o výživném pro dceru a pro neprovdanou matku. Ve výzvě byla upozorněna na povinnost doložit požadované údaje do 8 dnů od oznámení výzvy a současně byla poučena, že při nesplnění povinnosti, která jí je výzvou stanovena, jí může být dávka nepřiznána s odkazem na § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Výzva byla žalobkyni doručena fikcí do datové schránky dne 25. 6. 2021. Žalobkyně na výzvu úřadu práce nereagovala. Úřad práce proto rozhodnutím ze dne 9. 7. 2021 žádost o příspěvek na živobytí zamítnul podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Napadeným rozhodnutím ze dne 16. 8. 2021 žalovaný prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
9. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí úřadu práce ve spojení s rozhodnutím žalovaného ve věci zamítnutí žádosti o příspěvek na živobytí podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi.
10. Podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi *žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav.*
11. Podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi *nesplní-li osoba uvedená v odstavcích 1 až 4 ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 4, může být po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta, výplata dávky zastavena, nebo dávka odejmuta.*
12. Citované ustanovení umožňuje úřadu práce postihnout žadatele o dávku pomoci v hmotné nouzi negativním rozhodnutím o žádosti z důvodu neposkytnutí zákonem předvídané součinnosti při osvědčení skutečností rozhodných pro nárok na dávku, její výplatu nebo výši. Při rozhodování o poskytnutí příspěvku na živobytí jako dávky pomoci v hmotné nouzi se totiž zkoumá, zda se osoba nachází v hmotné nouzi, přičemž se zjišťují její celkové sociální a majetkové poměry [srov. § 2 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi a rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 2. 2. 2011, č. j. 3 Ads 162/2010-61]. Tato nutnost vyplývá ze subsidiárního charakteru základního práva na pomoc v hmotné nouzi dle čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Žadatel o dávku pomoci v hmotné nouzi nese důkazní břemeno ohledně svých sociálních a majetkových poměrů, orgán pomoci v hmotné nouzi jej v intencích § 49 odst. 1 zákon o pomoci v hmotné nouzi může k prokázání skutečností rozhodných pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu vyzvat. Výzva nesmí být nepřiměřeně zatěžující, bezúčelná či šikanózní (srov. např. rozsudek NSS ze dne 19. 4. 2016, č. j. 6 Ads 219/2015-30).

13. Nejprve se soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Ostatně k této vadě by musel soud přihlídnout z úřední povinnosti, neboť jen přezkoumatelné rozhodnutí lze podrobit meritornímu přezkumu z hlediska uplatněných námitek.
14. K nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu pro nedostatek důvodů lze obecně uvést, že se primárně týká nedostatků jeho odůvodnění. Náležitosti odůvodnění správního rozhodnutí jsou stanoveny v § 68 odst. 3 správního řádu, podle kterého se v něm uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak uvážil o návrzích a námitkách účastníků a o jejich vyjádření k podkladům rozhodnutí. Nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů je tedy takové rozhodnutí, z něhož nelze seznat, jaké skutečnosti vzal správní orgán za podklad svého rozhodnutí, na základě jakých důkazů tak učinil, jak se vypořádal s námitkami a návrhy účastníka řízení, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů, podle kterých právních norem rozhodoval a proč. Rozhodnutí odvolacího orgánu se považuje za nepřezkoumatelné také tehdy, jestliže z něj není zřejmé, jak se vypořádal s odvolacími námitkami účastníka řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007-84).
15. Soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné není. Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí, a to v rekapitulační části, kde se vyjadřoval k tomu, jaké skutečnosti ve věci rozhodné vyplývají ze správního spisu, konkrétně uvedl, jaké skutečnosti požadoval úřad práce po žalobkyni ve stanovené lhůtě doložit příslušnými doklady. Konstatoval, kdy byla výzva žalobkyni doručena a že žalobkyně požadované dokumenty nedoložila a ani jiným způsobem úřad práce nekontaktovala. Z obsahu rozhodnutí žalovaného je zcela zřejmé, že se nejednalo o situaci, kdy žalobkyně nedoložila pouze některou z úřadem práce vymezených skutečností, a bylo by rozhodné kterou, ale o případ, kdy žalobkyně na výzvu úřadu práce ze dne 15. 6. 2021 nereagovala vůbec a nepředložila žádný z požadovaných dokladů. Důvody, proč považoval žalovaný rozhodnutí úřadu práce o zamítnutí žádosti o příspěvek na živobytí pro neposkytnutí součinnosti, jsou z odůvodnění rozhodnutí seznatelné a žalobkyni nic nebránilo, aby proti tomuto závěru vznesla námitky.
16. Ostatně žalobkyně tak učinila, když namítala, že rozhodné skutečnosti pro posouzení nároku na příspěvek na živobytí na základě podané žádosti úřadu práce již prokázala v řízení o žádostech o dávky, které podala v únoru 2021. Tato námitka není důvodná, soud souhlasí s názorem žalovaného, který zaujal ve vyjádření k žalobě. Žalobkyně byla v souladu s § 49 odst. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi povinna osvědčit rozhodné skutečnosti v daném konkrétním řízení o žádosti o příspěvek na živobytí a v souladu s § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi vyhovět konkrétní a jasné výzvě úřadu práce. Z povahy věci vyplývá, že rozhodné období, za které se pro účely posouzení podané žádosti zjišťují skutečnosti rozhodné pro nárok, výši či výplatu dávky, je odlišné od rozhodných období v řízeních, které byly zahájeny podáním příslušných žádostí v únoru 2021. Proto doklady předložené k únorovým žádostem nemohou být dostačující pro posouzení nároku na příspěvek na živobytí v květnu 2021. Nadto u žalobkyně nastala oproti únoru 2021 změna. Jak žalovaný uvedl, narodila se jí v dubnu 2021 dcera, tedy se změnil okruh společně posuzovaných osob a v souvislosti s tím bylo možné předpokládat změnu výše příjmu žalobkyně a společně posuzovaných osob. Právě tyto skutečnosti,

k jejichž prokázání mimo jiné směřovala výzva úřadu práce ze dne 15. 6. 2021, nemohly být v řízení o žádostech z února 2021 žalobkyní doloženy.

17. Nedůvodná je rovněž námitka porušení procesních práv žalobkyně. Žalobkyně namítala, že neměla před vydáním prvostupňového rozhodnutí úřadem možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Právo účastníka řízení vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí je nepochybně jedním ze základních procesních práv vyplývajících z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svob. Pro účely správního řízení je zakotveno v § 36 odst. 3 správního řádu. Dle uvedeného ustanovení je správní orgán povinen, nestanoví-li zákon jinak, umožnit účastníku řízení realizovat toto své právo.
18. Výjimku z obecné úpravy obsažené v § 36 odst. 3 správního řádu obsahuje § 74 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož *povinnost správního orgánu dát účastníku řízení před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí neplatí, jedná-li se pouze o podklady, které správnímu orgánu předložil tento účastník*. V souzené věci úřad práce pro účely rozhodnutí o podané žádosti neobstaral žádné podklady, jejichž obsah by byl rozhodný pro rozhodnutí ve věci, a rozhodoval výhradně na základě žádosti podané žalobkyní. Nepochybil tedy, pokud po vydání výzvy ze dne 15. 6. 2021, na kterou žalobkyně ve stanovené lhůtě nereagovala, žalobkyni nevyzval, aby se seznámila s podklady rozhodnutí a vyjádřila se k nim.
19. Na základě uvedených argumentů dospěl soud k závěru, že žaloba je nedůvodná a zamítl ji postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
20. Ve věci soud rozhodl, aniž nařídil ústní jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., za výslovného souhlasu žalovaného a presumovaného souhlasu žalobkyně.
21. Podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl*. Podle § 60 odst. 2 s. ř. s. *ustanovení odstavce 1 neplatí, mělo-li být právo na náhradu nákladů řízení přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče*.
22. V souzené věci byl úspěšný žalovaný správní orgán, protože se však jednalo o věc pomoci v hmotné nouzi, na náhradu nákladů řízení nemá právo. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v

jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 17. prosinec 2021

Mgr. Lucie Trejbalová v. r.
samosoudkyně